

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi

Münevver Can Yaşar¹

Ümit Ünsal Kaya²

Nezahat Hamiden Karaca³

Type/Tür:

Research/Araştırma

Received/Geliş Tarihi: June 16/
16 Haziran 2020

Accepted/Kabul Tarihi:

December 12/ 12 Aralık 2020

Page numbers/Sayfa No: 715-737

Corresponding

Author/İletişimden Sorumlu

Yazar: nhamiden@gmail.com

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication. / Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright © 2017 by

Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

Öz

Bu araştırma, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar merkez ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı anaokulları ve ilkokullarda görev yapan 213 sınıf eğitimi ve 207 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla "Genel Bilgi Formu" ve öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla "Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. "Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği" den elde edilen veriler sonucunda; öğretmenlerin cinsiyetlerine, öğretmenlerin mezun oldukları programa, okul öncesi öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine, öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarı konusunda eğitim alma durumuna, öğretmenlerin Milli Eğitim politikaları kapsamında çocuk ihmal ve istismarı şüphesi bildirim yükümlülüğü durumuna ve öğretmenlerin Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, okul öncesi öğretmeni, cinsel istismar, bildirim, tutum

Suggested APA Citation /Önerilen APA Atıf Biçimi:

Yaşar Can, M., Kaya, Ü. Ü. & Karaca, N. H. (2021). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(2), 715-737. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.753489>

¹ Doç. Dr., Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İzmir/Türkiye
Assoc. Prof Dr., Education Faculty, Department of Basic Education, İzmir/Turkey
e-mail: munevver2002@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0003-1987-8393

² Öğr. Gör., Yabancı Diller YO, Yabancı Diller Bölümü, Afyonkarahisar/Türkiye
Instructor, School of Foreign Languages, Department of Foreign Language, Afyonkarahisar/Türkiye
e-mail: umitunsalkaya@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0001-7662-8089

³ Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Afyonkarahisar/Türkiye
Dr, Education Faculty, Department of Basic Education, Afyonkarahisar/Turkey
e-mail: nhamiden@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0002-7424-7669

The Factors Affecting Preschool and Elementary Level Teachers' Attitudes Towards Reporting Child Sexual Abuse

Abstract

This study was conducted to investigate the factors that affect teachers' attitudes towards child sexual abuse reporting. The study group of the research included 213 elementary and 207 preschool teachers working at kindergartens and elementary schools affiliated to the Directorate of National Education in Afyonkarahisar city center during 2019-2020 academic year. In the research, "General Information Form" was used to collect the personal information of teachers and "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse" was used to determine teachers' attitudes towards reporting sexual abuse. The personal information of the teachers included in the study in the general information form were given in frequency and percentage distributions. In the analysis of the data obtained from the "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse"; Manny Whitney U Test was used for the variables of gender, graduated program, whether they have received any education related to child protection law and child sexual abuse, professional awareness of the responsibility of reporting possible child neglect and abuse regarding national education policies while Kruskall Wallis H Test was used for professional seniority. As a result of the data obtained from the "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse", significant differences were found out in the analysis of gender of the teachers, graduated program, the preschool teachers' seniority in the profession, professional awareness of the responsibility of reporting possible child neglect and abuse regarding national education policies, and teachers' knowledge of the child protection law.

Keywords: Early childhood, preschool teacher, child sexual abuse, reporting, attitude

Giriş

Çocuk cinsel istismarı, çocukların yaşamlarını fiziksel, psikolojik, sosyal ve gelişimsel olarak etkileyen evrensel bir gerçeklik ve çocuk haklarının en ağır ihlalidir. Bu gerçeklik içindeki olgular da öncelikle çocukların cinsel istismardan korunması ve istismar sonrası iyileştirme amacıyla aileye ve topluma yönelik etkili uygulamalar geliştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Koruma ve önleme konusunda etkili uygulamalar için toplumsal farkındalık gerekmektedir. Bütüncül bir yaklaşımla toplumsal farkındalığın yaratılmasında, etkililik açısından erken çocukluk alanında çalışan öğretmenler (okul öncesi ve sınıf eğitimi öğretmenleri) ilk sırada yer almaktadır. Bu nedenle okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocukları cinsel istismardan koruma ve cinsel istismarı önleme konusunda gerekli bilgi ve becerilere sahip olması çocuğun bütünlüğü açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

Çocuk cinsel istismarını Dünya Sağlık Örgütü/World Health Organization-WHO (2017), "çocuğun tam olarak kavrayamadığı, bilgilendirilmiş onamını veremediği, gelişimsel olarak hazır olmadığı, yasaları ve sosyal tabuları ihlal eden cinsel davranışlara maruz kalması" olarak tanımlamaktadır. Buna göre bir çocuğu cinsel eylemlere teşvik etmek ya da zorlamak; yasadışı cinsel eylemlerde sömürmek, pornografik performans ve materyallerde kullanmak da tanım içine girmektedir (Wamser-Nanney ve Campbell, 2020). Ayrıca cinsel istismar, oral, anal ya da vajinal yollardan penetrasyon içeren cinsel temas ya da her türlü cinsel ilişki girişimini ve penetrasyon içermeyen genital dokunma ya da okşamayı da içerir (Hornor, 2010; Noble, Hartwig ve Shwayder, 2020). Erken çocukluk döneminde çocuklara yaşatılan bütün bu eylemler, çocukların yaşamlarını fiziksel, psikolojik, sosyal ve gelişimsel olarak

olumsuz etkilemekte kısa ve uzun vadeli onarımı zor travmalara yol açmaktadır (Ayraller-Taner, Çetin, Işık ve İşeri, 2015; Bakır ve Kapucu, 2017). Bu çocuklar en çok da korku, öfke, üzüntü (Murali ve Prabhakar, 2018), kaygı, depresyon, panik bozukluğu (Draper vd., 2008; Haileye, 2013), saldırganlık, yeme bozukluğu, defansif kaçınma ve sosyal izolasyon, ileri yaşlarda cinsel davranış işlev bozukluğu ve intihar düşüncesi (American Psychological Association, 2014; Swea, Gordana ve Dragana, 2013) yaşamaktadırlar.

Çocuk cinsel istismarı, yaşları gereği, çocuk üzerinde belirli bir yetki, otorite veya sorumluluk taşıyan bir yetişkin veya yaşları ve gelişim aşamaları nedeniyle aralarında sorumluluk, güven ve güç ilişkisi farkı bulunan başka bir çocuk tarafından, çocuk üzerinde iktidar kurmak da dahil olmak üzere cinsel tatmin amacıyla gerçekleştirilmektedir (Olive, Collins ve Levitt, 2007; WHO, 2006). Bütün sosyoekonomik aile etmenleri ve yaş gruplarında, tüm ortamlarda gerçekleşebilen bu olgu; genelde yabancılar tarafından değil, çocuğun tanıdığı ve güven ilişkisi içinde olduğu erişkin yakınları tarafından işlenmektedir (Hornor, 2010; Lahtinen, Laitila, Korkman ve Ellonen, 2017; Modelli vd., 2012). Özellikle erken çocukluk dönemdeki çocuklar gelişimsel özellikleri göz önüne alındığında, istismara karşı daha savunmasız olmakta ve bunu ifade etmekte yetersiz kalmaktadır (Feng, Huang ve Wang, 2010). Çünkü cinsel içerikli oyunlar; yabancıardan korkma gibi davranışların yanında başarısızlık, sosyal izolasyon ve uyumsuzluk gibi davranış belirtilerini ortaya çıkarabilir (Morrison, Bruce ve Wilson, 2018). Çocuklarla etkileşimde olan bireylerin, başka nedenlere de bağlanabilecek olan bu davranışsal göstergeleri istismar açısından değerlendirebilmesi güçleşir (Collin-Vezina, De La Sablonniere-Griffin, Palmer ve Milne, 2015; Kesner ve Robinson, 2002; Şahin, 2006; Yulaf ve Gümüştaş, 2013). Cinsel istismar mağduru çocuklar da güvendikleri suç faillerini kaybetme veya onlar tarafından cezalandırılma korkusu nedeniyle çoğu zaman bu durumu saklama eğilimi gösterir (Koçak ve Alpaslan, 2015). Bu boşluk çocukların suçluluk ve korku nedeniyle defalarca cinsel istismara maruz kalmasına neden olur (Alaggia, Collin-Vezina ve Lateef, 2017; Borg, Snowdon ve Hodes, 2014; Wamser-Nanney ve Sager, 2018; McElvaney vd., 2020).

Cinsel istismar büyük oranda, aile ortamında ortaya çıkmakta ancak süreç içerisinde çocuğun gelişim ve eğitiminden sorumlu olan diğer ortamlarda da kendini göstermektedir (Can Yaşar vd., 2018). Bu nedenle çocukların ev ortamı dışında en çok zaman geçirdikleri yer olan okul ortamı, istismara uğrayan çocukların tespit edilmesi ve istismarın önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Burada öğretmenler devreye girmektedir.

Eğitim sürecinde neredeyse tüm gün çocuklarla birlikte olan ve onların özelliklerini iyi tanıyan öğretmenler, çocuklarda meydana gelebilecek davranış değişikliklerini tanıma ve tanımlama olanağına sahiptirler (Baginsky, 2003; Crosson-Tower, 2003; McKee ve Dillenburger, 2009; Yılmaz ve Cenkseven Önder, 2020). İlgili alanyazında yer alan araştırmalarda; öğretmenlerin çocuklarla sürekli bir arada olmaları ve çocuk gelişimi ile istismar hakkında bilgi ve deneyime sahip olmaları nedeniyle, aileleri tarafından herhangi bir kötü muameleye maruz kalan çocukların belirlenmesinde ve sonrasında korumaya alınmasında özel bir öneme sahip oldukları vurgulanmaktadır (Can Yaşar, İnal Kızıltepe ve Kandır, 2014; Ross ve Juarez, 2014; WHO, 2017).

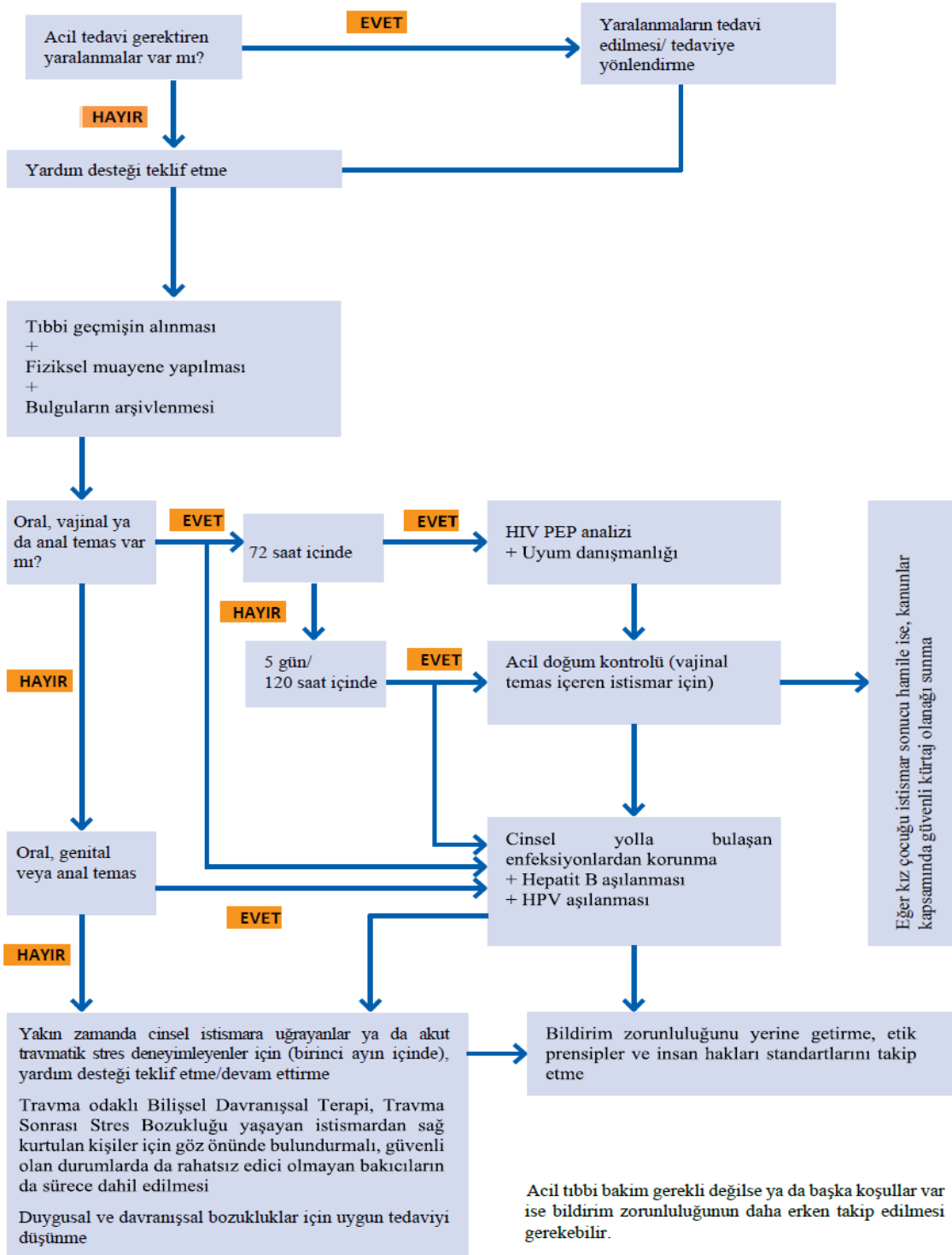
Bildirim (ihbar), bir suçun yetkili makamlar tarafından önlenmesi ve failin etkisiz hale getirilmesinin bir yoludur. Özellikle çocukların temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı durumlara tanıklık durumunda, işlenmekte olan suçun yetkili makamlara bildirme tüm bireylerin temel görevi olmalıdır. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi çocuk istismarını bildirim yükümlülüğü Türk Ceza Kanunu'nda da sabittir (m. 103, m. 104, m. 226, m. 227, m. 232). Kanunlara göre çocuğun fiziksel, cinsel veya duygusal yönden istismarının bildirim yükümlülüğü vardır. Halihazırda, işlenmekte olan herhangi bir suçun yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun kamu görevlisi veya sağlık mensubunun işlemesi halinde kendilerine daha ağır bir ceza verilir. Ayrıca bildirilmesi gereken suçun ait mağdurun 15 yaşını bitirmemiş bir çocuk olması, suçun bildirmeme suçunun (Resmi Gazete, 2014) cezasını ağırlaştırıcı nitelikli hali olarak kabul edilmiştir. İhbar yükümlülüğü açısından öğretmenler, cinsel istismara uğramış çocuklar için potansiyel bir kurtarıcı olarak görülmelidir. İstismara uğrayan çocuklar için potansiyel bildirim kaynağı olmalarına rağmen, ne yazık ki öğretmenler hukuki sorumluluklarını ve yasalar uyarınca kendilerine sağlanan hak ve koruyucu maddeleri bilmiyorlarsa istismar şüphesini bildirmeyebilirler (Wurtele ve Schmitt, 1992). Günümüzde de her ne kadar hizmet öncesi veya hizmet sonrası eğitimlerde bu hukuki sorumluluklar öğretmenlere aktarılsa da bildirim hususunda tereddütlerin yaşandığını gözlemlenmektedir (Akgül, 2015).

Görüldüğü gibi kanun ve yasalara göre öğretmenler, çocuk ihmal ve istismarı şüphesini ilgili makamlara bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim hem çocukların istismardan kurtulmasını ve tedavisini, hem de istismarcının cezalandırılmasını sağlar. Buna karşın resmî makamlarca kayda geçen istismar olgularının pek azının öğretmenler tarafından bildirildiği vurgulanmaktadır (Kenny, 2001). Şahin ve Beyazova (2001) ile Lynn (2008) bunun nedenlerini, öğretmenlerin bu tür olayları kime ve nasıl bildireceklerini bilememeleri, bildirmenin yararlı olacağına inanmamaları, dikkate alınmayacaklarından korkmaları, sonuçlarından çekinmeleri, istismarın ne olduğu hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, çok ağır olmayan durumlarda da fiziksel istismarın ailede çocuğu disipline etmek için kullanılacak uygun bir yöntem olduğuna inanmaları ve aile içi ilişkilere karışmak istememeleri olarak sıralamaktadır.

Alanyazın incelendiğinde; öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çocuk istismarı belirtilerini tanımlama ve nereye bildirmeleri gerektiği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları birçok çalışmada da sonuç olarak bildirilmektedir (Aksel ve Yılmaz Irmak, 2015; Akgül, 2015; Can Yaşar, Şenol ve Akyol, 2015; Çopur, Balcı ve Günay, 2019; Esin vd., 2020; Farrell ve Walsh, 2010; Kenny, 2004; McKee ve Dillenburger, 2009; Sarıbaş, 2013; Seth ve Srivastava, 2017; Tugay, 2008). Çocuk istismarının bildirişi konusunda yaşanan bu etik ikilemler, eğitim ve sağlık hizmeti sunucularının tanımlama ve tedavi süreci konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarından da kaynaklanabilmektedir (WHO, 2017).

Dünya Sağlık Örgütü (2017) çocuk cinsel istismarını tanımlama ve tedavi sürecinde iş yardımı olarak kullanılacak evrensel bakım yollarını gösteren bir akış şeması hazırlamıştır (Şekil 1). Bildirim sonrası süreçte çocuk cinsel istismarını tanımlama ve tedavi sürecinde sağlık hizmeti sunucularının görevlerini özetleyen bu

akış, öğretmenlerin de süreç konusundaki kaygılarının giderilmesine yardımcı olabilir.

Şekil 1. Cinsel istismarın tanı ve tedavi süreci akışı (WHO, 2017 s.42)

Şekil 1’de görüldüğü gibi cinsel istismar şüphesi bildirim sonrası; çocuk veya vasi geçmişi elde etmek; belirtiler ve semptomlar için alternatif açıklamaları düşünmek; travma veya enfeksiyon kanıtlarını tanımlamak ve belgelemek; istismardan kaynaklanan tıbbi durumları teşhis etmek ve tedavi etmek, istismarla

ilişkili olmayan tıbbi koşulları teşhis etmek ve tedavi etmek; ortaya çıkabilecek gelişimsel, duygusal veya davranışsal sorunları göz önünde bulundurmak; çocuğun güvenliğini değerlendirmek ve gerekirse çocuğa ve aileye uygun bir şekilde güvence vermek için koruyucu hizmetlere yönlendirmek; gelecekteki kararlar için bulguları belgelemek ve çocukların iyilik halini sağlamak ve korumak için çalışmalar yapılmaktadır (Marks, Lamb ve Tzioumi, 2009; Hornor vd., 2009).

Laraque vd. (2006) çocuk cinsel istismarını değerlendirme, tanılama ve tedavi süreçlerinde çocuğu bir bütün olarak değerlendirmenin ve bu süreçlerde travmayı en aza indirmenin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin, çocuk cinsel istismarı ile karşılaştıklarında üzerlerine düşen görevi yerine getirebilmelerinde gerekli bilgilere sahip olmanın yanında bu konuda tutum ve davranışları da önem kazanmaktadır (Aral ve Gürsel, 2001; Can Yaşar, Karaca ve Kaya, 2018; Koç, Ekşi ve Türk, 2020; Ulum, 2020).

Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirim yükümlülükleri ve istismar belirtileri ile ilgili bilgi düzeylerini raporlayan çalışmalar dışında, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirilmesi sürecindeki tutumlarını inceleyen araştırmalar da mevcuttur. Bu bağlamda öğretmenlerin kişisel özelliklerini değişken olarak ele almış uluslararası çalışmalar birbiriyle çelişen sonuçlara sahiptir. Alanyazındaki bu çalışmalarda cinsiyet (Crenshaw vd., 1995; Çapri ve Demiröz, 2016; Humphries vd., 2016; Kenny, 2001; Kenny, 2004), kıdem (Behun vd., 2019; Crenshaw vd., 1995; King, Reece, Bendel ve Patel, 1998; O'Toole vd., 1999), bildirim yükümlülüğüne dair bilgi sahibi olma (Abrahams, Casey ve Daro, 1992; Beck, Ogloff ve Corbishley, 1994; Hinson ve Fossey, 2000; Kenny, 2004; Walsh vd., 2008) ve bu konuda eğitim alma durumu (Akgül, 2015; Hawkins ve McCallum, 2001; Walsh vd., 2008; Zellman, 1990) değişkenleri incelenmiştir. Kuşkusuz bu etmenlerin belirlenmesi, öğretmenlerin bildirim yükümlülüklerini olumsuz etkileyen etmenlerin önüne geçilmesi açısından önemlidir. Bunun yanında, cinsel istismara maruz kalabilecek özellikle erken çocukluk dönemindeki çocuklarla ilgilenen okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin cinsel istismar şüphelerini bildirmelerini etkileyen etmenlerin bilimsel veriler ışığında açığa çıkarılması bu etmenlerin önüne geçmek bakımından gereklidir. Bu noktadan hareketle bu araştırmada, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın belirtilen amaç çerçevesinde Türkiye'de yapılmış çalışmalardan oluşan alanyazındaki boşluğu dolduracağı ve çocuk cinsel istismarının bildirimine olumsuz etki edebilecek değişkenlerin ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığı ile iyileştirilmesine yönelik çalışmalara temel oluşturabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmada, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi amaçlandığından ilişkisel araştırma deseni kullanılmıştır. İlişkisel araştırma modeli, iki veya daha çok değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlar, ancak nedensel ilişkiler ile ilgilenmez. Bu desende araştırmacı, değişkenleri etkileyen işlemler gerçekleştikten sonra değerlendirme sürecine dahil olur. Gruplardaki ya da puanlardaki değişkenlikler, katılımcıların buldukları ortamların farklı olmasından,

kalıtsal özelliklerdeki farklılıklardan ya da ikisinin kombinasyonundan dolayı ortaya çıkmış olabilir (Shavelson, 1996).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar merkez ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı anaokulları ve ilkokullarda görev yapan okul öncesi ve sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna, amaçlı örnekleme yöntemine göre gönüllülük esasına dayalı olarak, 213 sınıf eğitimi ve 207 okul öncesi öğretmeni dahil edilmiştir. Bu doğrultuda mevcut araştırmaya toplam 420 öğretmen katılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde; %50,7'sinin sınıf öğretmeni, %49,3'ünün okul öncesi öğretmeni olduğu; %59,3'ünün kadın, %40,7'sinin erkek olduğu; %30'unun 20-30 yaş, %37'inin 31-40 yaş ve %33'ünün 41 ve üstü yaş aralığında olduğu; %48,1'inin 1-10 yıllık, %27,1'inin 11-20 yıllık, %24,8'inin 21 ve üstü yıllık kıdeme sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %10,7'sinin sınıfında 10-15 çocuk, %28,6'sının sınıfında 16-20 çocuk, %27,1'inin sınıfında 21-25 çocuk, %33,2'sinin sınıfında 26 çocuk ve daha fazlası bulunduğu; öğretmenlerin %29,8'inin bu konuda eğitim aldığı, %70,2'sinin ise eğitim almadığı saptanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla "Genel Bilgi Formu" ve öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla "Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Genel bilgi formu. Araştırmacılar tarafından geliştirilen formda; öğretmenlerin cinsiyeti, program türü, yaşı, sınıflarındaki çocuk sayısı ve bu konu ile ilgili eğitim alıp almadıklarına yönelik sorular yer almaktadır.

Çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik öğretmen tutum ölçeği. Orijinal adı Teachers' Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse (TRAS-CSA) olan ölçek, Walsh, Rassafiani, Mathews, Farrel ve Butler (2010) tarafından geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlama ve geçerlik-güvenirlik çalışması Can Yaşar, Karaca ve Kaya (2018) tarafından yapılmıştır. Likert tipi olan ölçek 18 maddeden oluşmakta; kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde puanlanmaktadır. Can Yaşar, Karaca ve Kaya (2018) tarafından uyarlama çalışmasında ölçeğe faktör analizi yapılmış ve maddeler "Etik", "Kişisel Kaygı", "Sosyal Kaygı" ve "Kararlılık" şeklinde dört faktöre ayrılmıştır. Ayrıca KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri .80 olarak, güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=.651$ olarak belirlenmiştir. Ölçeğe uygulanan madde toplam korelasyonlarının ise .250 ile .466 arasında olduğu saptanmış ve yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin inceleyebilmek amacıyla öncelikle çalışma grubunu belirleme çalışmaları yapılmıştır. Çalışma grubunu belirleyebilmek için Afyonkarahisar Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Örneklem grubuna dahil edilecek

olan 213 sınıf eğitimi ve 207 okul öncesi öğretmeni ile ölçme aracını uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından açıklamalarda bulunulmuştur. ölçme aracı araştırmacı tarafından öğretmenlere dağıtım ve ölçme aracı doldurulduktan sonra tekrar alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin genel bilgi formunda yer alan kişisel bilgileri frekans ve yüzde dağılımları halinde verilmiştir. “Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği”nden elde edilen verilerin analizinde; öncelikle puanların normal dağılımına bakılmış, normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnoff (K-S) Testi ile incelenmiştir. Ölçeğe verilen yanıtların puanları ile homojenliğe bakıldığında değerlerin 0,05’ten küçük olduğu yani normal dağılım göstermediği belirlenmiş (Bütüner, 2008) ve verilerin analizinde non-parametrik testler kullanılmıştır. Buradan hareketle öğretmenlerin cinsiyet, mezun olunan program, çocuk koruma kanunu hakkında bilgilendirilme, daha önce istismar ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadıkları, milli eğitim politikalarına göre profesyonel anlamda çocuk ihmal ve istismarı şüphesini bildirme sorumluluğu değişkenlerinde Manny Whitney U Testi ile kıdem değişkenlerinde Kruskal Wallis H Testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Faktörler	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	z	p
Etik	Kadın	300	3,684	,532	217,27	-1,845	.065
	Erkek	120	3,552	,647	193,58		
Kişisel Kaygı	Kadın	300	3,203	,731	216,49	-1,604	.109
	Erkek	120	3,004	,840	195,52		
Sosyal Kaygı	Kadın	300	2,327	,787	200,65	-2,642	.008*
	Erkek	120	2,566	,876	235,14		
Kararlılık	Kadın	300	4,262	,738	223,27	-3,437	.001*
	Erkek	120	3,925	,850	178,58		
Toplam	Kadın	300	3,350	,396	218,89	-2,241	.025*
	Erkek	120	3,233	,501	189,54		

*p<.05

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından Sosyal Kaygı (z=-2,642, p=.008, p<.05), Kararlılık (z=-3,437, p=.001, p<.05) alt boyutlarında ve toplamda (z=-2,241, p=.025, p<.05) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Buna göre, Sosyal Kaygı alt boyutunda erkek öğretmenlerin puan ortalamasının kadın öğretmenlerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu; Kararlılık alt boyutunda

ise kadın öğretmenlerin puan ortalamasının erkek öğretmenlerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Programa Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Faktörler	Mezun Olunan Program	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	z	p
Etik	Sınıf Eğitimi	213	3,568	,614	194,27	-2,839	.005*
	Okul Öncesi Eğitim	207	3,727	,509	227,20		
Kişisel Kaygı	Sınıf Eğitimi	213	3,061	,782	199,32	-1,920	.055
	Okul Öncesi Eğitim	207	3,233	,745	222,01		
Sosyal Kaygı	Sınıf Eğitimi	213	2,522	,837	229,66	-3,296	.001*
	Okul Öncesi Eğitim	207	2,265	,782	190,78		
Kararlılık	Sınıf Eğitimi	213	4,002	,764	185,14	-4,379	.000*
	Okul Öncesi Eğitim	207	4,334	,774	236,59		
Toplam	Sınıf Eğitimi	213	3,263	,451	197,12	-2,293	.022*
	Okul Öncesi Eğitim	207	3,372	,405	224,27		

*p<.05

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin mezun oldukları programa göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından Etik (z=-2,839, p=.005, p<.05), Sosyal Kaygı (z=-3,296, p=.001, p<.05), Kararlılık (z=-4,379, p=.000, p<.05) alt boyutlarında ve toplamda (z=-2,293, p=.022, p<.05) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmektedir. Buna göre, Sosyal Kaygı alt boyutunda sınıf öğretmenlerinin puan ortalamasının okul öncesi öğretmenlerinin puan ortalamasından daha yüksek olduğu; Etik ve Kararlılık alt boyutlarında ise okul öncesi öğretmenlerin puan ortalamasının sınıf öğretmenlerinin puan ortalamasından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından Kişisel Kaygı ($\chi^2 = 12,008$, p=.035, p<.05) alt boyutunda 21-25 yıllık öğretmenler ile 1-5, 6-10,11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında 21-25 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bundan farklı olarak sınıf öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından Kararlılık ($\chi^2 = 11,156$, p=.048, p<.05) alt boyutunda 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlere nazaran 21-25 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre, bildirim konusunda okul öncesi öğretmenlerinin kıdemleri arttıkça kişisel kaygılarının, sınıf öğretmenlerinin ise kıdemleri arttıkça kararlılıklarının arttığı söylenebilir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Program	Alt Faktörler	Kıdem	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	Kruskall-Wallis H		
							X^2	P	Anlamlı Farklılık
Okul Öncesi Eğitim	Etik	1-5 yıl	90	3,744	,433	105,36	3,460	.629	
		6-10 yıl	34	3,691	,663	105,06			
		11-15 yıl	30	3,708	,335	93,55			
		16-20 yıl	19	3,789	,703	120,24			
		21-25 yıl	13	3,673	,738	110,54			
		26 ve üstü	21	3,714	,405	92,67			
	Kişisel Kaygı	1-5 yıl	90	3,172	,622	97,80	12,008	.035*	5-1 ///5-2 ///5-3
		6-10 yıl	34	3,137	,864	99,72			
		11-15 yıl	30	3,133	,897	100,40			
		16-20 yıl	19	3,526	,709	123,92			
		21-25 yıl	13	3,833	,645	151,42			
		26 ve üstü	21	3,158	,729	95,26			
	Sosyal Kaygı	1-5 yıl	90	2,322	,766	108,23	9,749	.083	
		6-10 yıl	34	2,375	,718	114,49			
		11-15 yıl	30	2,291	,890	104,92			
		16-20 yıl	19	1,868	,704	73,18			
		21-25 yıl	13	1,884	,696	76,65			
		26 ve üstü	21	2,404	,808	112,38			
	Kararlılık	1-5 yıl	90	4,336	,569	105,57	4,928	.425	
		6-10 yıl	34	4,132	,817	93,69			
		11-15 yıl	30	4,541	1,324	104,47			
		16-20 yıl	19	4,500	,540	123,76			
		21-25 yıl	13	4,423	,553	114,23			
		26 ve üstü	21	4,154	,663	89,10			
Etik	1-5 yıl	31	3,548	,549	101,96	5,359	.374		
	6-10 yıl	45	3,556	,551	103,74				
	11-15 yıl	36	3,681	,605	119,72				
	16-20 yıl	31	3,508	,593	100,00				
	21-25 yıl	35	3,707	,620	120,41				
	26 ve üstü	35	3,400	,746	95,34				
Kişisel Kaygı	1-5 yıl	31	3,005	,681	102,66	1,629	.898		
	6-10 yıl	45	3,048	,571	103,57				
	11-15 yıl	36	2,991	,933	103,36				
	16-20 yıl	31	3,145	,658	112,11				
	21-25 yıl	35	3,014	,881	104,42				
	26 ve üstü	35	3,176	,948	117,02				
Sosyal Kaygı	1-5 yıl	31	2,298	,956	90,56	10,234	.069		
	6-10 yıl	45	2,706	,716	122,50				
	11-15 yıl	36	2,340	,761	93,19				
	16-20 yıl	31	2,685	,783	118,11				
	21-25 yıl	35	2,364	,863	95,37				
	26 ve üstü	35	2,686	,904	117,61				
Kararlılık	1-5 yıl	31	4,081	,778	113,80	11,156	.048*	5-2	
	6-10 yıl	45	3,861	,650	91,66				
	11-15 yıl	36	4,063	,919	118,26				
	16-20 yıl	31	3,855	,826	94,67				
	21-25 yıl	35	4,314	,426	129,31				
	26 ve üstü	35	3,871	,860	97,70				

*p<.05

Tablo 4

Öğretmenlerin Çocuk İhmal ve İstismarı Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Program	Alt Faktörler	Eğitim Alma	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	z	p
Okul Öncesi Eğitimi	Etik	Evet	59	3,694	,493	97,26	1,051	.293
		Hayır	148	3,739	,516	106,69		
	Kişisel Kaygı	Evet	59	3,279	,792	10,86	,434	.664
		Hayır	148	3,215	,727	102,86		
	Sosyal Kaygı	Evet	59	2,131	,766	93,31	1,630	.103
		Hayır	148	2,319	,785	108,26		
	Kararlılık	Evet	59	4,296	,668	104,86	,133	.895
		Hayır	148	4,349	,814	103,66		
	Toplam	Evet	59	3,342	,397	99,19	,730	.466
		Hayır	148	3,384	,408	105,92		
Sınıf Eğitimi	Etik	Evet	59	3,728	513	124,11	2,552	.011*
		Hayır	154	3,506	639	100,44		
	Kişisel Kaygı	Evet	59	2,983	762	97,27	1,430	.153
		Hayır	154	3,092	790	110,73		
	Sosyal Kaygı	Evet	59	2,245	728	85,43	3,174	.002*
		Hayır	154	2,628	853	115,26		
	Kararlılık	Evet	59	4,237	623	126,24	2,841	.004*
		Hayır	154	3,912	795	99,363		
	Toplam	Evet	59	3,263	391	104,48	,369	.712
		Hayır	154	3,263	473	107,96		

*p<.05

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarı konusunda eğitim alma durumuna göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarında, okul öncesi öğretmenlerin puanlarında herhangi bir farklılık olmadığı; sınıf öğretmenlerinin Etik (z=2,552, p=.011, p<.05), Sosyal Kaygı (z=3,174 p=.002, p<.05) ve Kararlılık (z=2,841, p=.004, p<.05) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir. Buna göre, eğitimin etik ve kararlılık üzerinde olumlu etki yarattığı ve eğitim almayan öğretmenlerin sosyal kaygılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar ve okul öncesi öğretmenlerinin puan ortalamaları dikkate alındığında, eğitim alan öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarının olumlu yönde etkilendiği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin Milli Eğitim politikaları kapsamında çocuk ihmal ve istismarı şüphesi bildirim yükümlülüğü durumuna göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları alt boyutlarında; okul öncesi öğretmenlerinin Kararlılık (z=2,304, p=.021, p<.05) alt boyutunda, sınıf öğretmenlerinin ise Etik (z=3,043, p=.002, p<.05), Sosyal Kaygı (z=4,068, p=.000, p<.05) ve Kararlılık (z=2,977, p=.003, p<.05) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir. Bu bulgular ve ortalama puanlar dikkate alındığında, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinden Milli Eğitim politikalarına göre bildirim yükümlülüğü olduğunu düşünenlerin tüm boyutlarda yüksek puan aldığı söylenebilir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Milli Eğitim Politikaları Kapsamında Çocuk İhmal ve İstismarı Şüphesi Bildirim Yükümlülüğü Durumuna Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Program	Alt Faktörler	Bildirim Yükümlülüğü	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	z	p
Okul Öncesi Eğitim	Etik	Evet	197	3,727	0,518	104,44	,479	.632
		Hayır	10	3,725	0,322	95,40		
	Kişisel Kaygı	Evet	197	3,245	0,747	105,11	1,183	.237
		Hayır	10	3,000	0,707	82,20		
	Sosyal Kaygı	Evet	197	2,260	0,778	103,55	,479	.632
		Hayır	10	2,375	0,899	112,80		
	Kararlılık	Evet	197	4,359	0,772	106,14	2,304	.021*
		Hayır	10	3,850	0,689	61,90		
	Toplam	Evet	197	3,381	0,396	105,07	1,146	.252
		Hayır	10	3,211	0,555	82,85		
Sınıf Eğitimi	Etik	Evet	187	3,594	0,636	111,71	3,043	.002*
		Hayır	26	3,385	0,389	73,13		
	Kişisel Kaygı	Evet	187	3,029	0,803	104,53	1,572	.116
		Hayır	26	3,301	0,566	124,75		
	Sosyal Kaygı	Evet	187	2,439	0,835	100,62	4,068	.000*
		Hayır	26	3,125	0,567	152,88		
	Kararlılık	Evet	187	4,049	0,770	111,65	2,977	.003*
		Hayır	26	3,663	0,640	73,54		
	Toplam	Evet	187	3,250	0,469	104,99	1,278	.201
		Hayır	26	3,361	0,286	121,46		

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutum Ölçeği puanları alt boyutlarında; okul öncesi öğretmenlerinin Sosyal Kaygı ($z=2,599$, $p=.009$, $p<.05$) alt boyutunda, sınıf öğretmenlerinin ise Etik ($z=2,564$, $p=.010$, $p<.05$) ve Sosyal Kaygı ($z=2,399$, $p=.016$, $p<.05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir. Buna göre, Çocuk Koruma Kanunu konusunda bilgi sahibi olan okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu; sınıf öğretmenlerinin de etik boyutunda daha yüksek puan aldığı söylenebilir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumuna Göre Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Program	Alt Faktörler	ÇKK	n	\bar{X}	ss	Sıra Ort.	z	p
Okul Öncesi Eğitim	Etik	Evet	52	3,688	,560	97,02	,999	.318
		Hayır	155	3,740	,493	106,34		
	Kişisel Kaygı	Evet	52	3,340	,853	110,30	,879	.380
		Hayır	155	3,198	,706	101,89		
	Sosyal Kaygı	Evet	52	2,034	,833	85,41	2,599	.009*
		Hayır	155	2,344	,752	110,24		
Kararlılık	Evet	52	4,423	1,131	104,91	,129	.898	
	Hayır	155	4,305	,613	103,69			
Toplam	Evet	52	3,368	,451	102,38	,226	.821	
	Hayır	155	3,375	,390	104,55			
Sınıf Eğitimi	Etik	Evet	67	3,728	,486	122,71	2,564	.010*
		Hayır	146	3,495	,654	99,79		
	Kişisel Kaygı	Evet	67	2,975	,842	97,66	1,502	.133
		Hayır	146	3,102	,753	111,28		
	Sosyal Kaygı	Evet	67	2,332	,801	92,10	2,399	.016*
		Hayır	146	2,610	,842	113,84		
	Kararlılık	Evet	67	4,164	,636	119,13	1,961	.050
		Hayır	146	3,928	,808	101,43		
	Toplam	Evet	67	3,264	,421	105,48	,244	.807
		Hayır	146	3,263	,466	107,70		

*p<.05

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarının bildirilmesine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada, ilk olarak cinsiyet değişkenine göre çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik ölçek alt boyutlarında erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Buna göre, erkek öğretmenler bildirim sürecinde kadın öğretmenlere göre daha fazla sosyal kaygı hissettiklerini rapor ederken; kadın öğretmenler de kararlılık konusunda erkek öğretmenlere göre daha sağlam bir irade sergileyeceklerini puan ortalamalarıyla ifade etmişlerdir. Elde edilen bu sonuç, alanyazındaki ilgili çalışmalardan farklı bir çıkarıma işaret etmektedir. Bu konuda Çapri ve Demiröz (2016), eğitimcilerin cinsiyeti ile cinsel istismar bildirimine yönelik tutumları arasında düşük bir ilişki düzeyi tespit etmişler ve cinsiyetten bağımsız olarak öğretmenlerin bildirim sürecinde benzer tutumlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Alanyazında cinsiyete bağlı olarak öğretmenlerin cinsel istismarın bildirimindeki tutum farklılıklarını irdeleyen çalışma örnekleri (Crenshaw vd., 1995; Humphries vd., 2016; Kenny, 2001; Kenny, 2004; O'Toole vd., 1999) mevcuttur ve birbirinden farklı sonuçlar rapor etmişlerdir. Bunun nedenini Walsh vd. (2012) çalışmaların çocuk cinsel istismarının bildirilmesine yönelik tutumlar üzerinde cinsiyet değişkeni incelenirken farklı ölçeklerden yararlanılması; Hornor (2010) da kadınların cinsel istismara daha fazla maruz kaldıkları için çocuk cinsel istismarı olasılığına karşı hiper-uyanık oldukları şeklinde açıklamıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuca

göre erkek öğretmenlerin bildirim sürecinde daha fazla sosyal kaygı hissetmelerinin nedeni toplumsal kaygılar olabilmektedir. Buna göre, bir erkek öğretmenin çocuk üzerinde cinsel istismara dair fiziksel belirtilere ulaşmasının zorluğu, bildirimde bulunduğu zaman adının lekelenebileceği kaygısı, bildirim sonucunda çevre ve ailelerden gelecek karşı tepkiler, okuldaki çocuklar ve çocukların aileleriyle ilişkilerinin bozulacağı endişesi ve her ne kadar tam emin olmak mümkün olmasa da olası asılsız bir bildirimde bulunduktan sonra çocuğun ailesinden kopartılıp koruma altına alınması ihtimali erkek öğretmenlerin sosyal kaygı hissetmesinin nedenleri arasında sayılabilir. (Crenshaw vd., 1993; Kenny, 2001). Buna ek olarak, adaleti sağlama ve ahlak konusunda Kohlberg (1973) ve Gilligan'ın (1982) cinsiyet farklılıklarına işaret etmiş olmasına dayanarak erkek öğretmenlerin cinsel istismar gibi hassas bir suçlamada yanlış hüküm vermekten ve yanlış anlaşılmaktan çekindiği varsayımı da geçerli olabilir. Bu olası nedenlerin daha net bir şekilde belirlenebilmesi ve cinsiyet bazında önüne geçilmesi için bu konuda cinsiyet farklılığına yoğunlaşan bilimsel çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarının bildirilmesine yönelik tutumları bakımından aralarındaki farklılıklar da incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı şekilde sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerine nazaran bildirim sürecinde daha fazla sosyal kaygı hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine göre bildirim sürecinde etik sorumlulukları daha fazla hissettikleri ve süreçte daha kararlı bir yol izledikleri de belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde çocuklarla daha fazla yakınlaşma olanağının olması, eğitim sürecine paralel olarak özbakım becerilerinde çocuklara çoğu zaman yardımcı olmak durumunda kaldıkları düşünüldüğünde bir okul öncesi öğretmenin sınıf öğretmenine göre cinsel istismar belirtilerini daha kolay fark edebileceği ihtimali güçlüdür. Bir önceki sonuca paralel olarak okul öncesi öğretmenliği alanında ezici çoğunluğa sahip kadın öğretmenlerin yine sosyal kaygıdan uzak davranmış olmaları da ihtimal dahilindedir. Alanyazında çocuk cinsel istismarının bildirim sürecinde öğretmenlerin tutumunu branşlara göre karşılaştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak bu çalışmadan elde edilen bu sonucun gelecekteki araştırmalarda tekrar ele alınıp farklı branşlara göre değişik örneklem gruplarıyla tekrar çalışılması önerilebilir.

Mesleki kıdeme göre öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumları incelendiğinde, kıdemli okul öncesi öğretmenlerinin yeni mezun veya 15 yıla kadar deneyimli meslektaşlarına göre daha çok kişisel kaygı hissettikleri belirlenmiştir. Araştırmada ilgi çeken başka bir bulgu ise mesleğinde 21-15 yıl arası deneyime sahip sınıf öğretmenlerin daha az deneyime sahip meslektaşlarına göre çocuk cinsel istismarının bildirilmesi sürecinde daha kararlı olduklarıdır. Bu sonuç, daha önce yürütülmüş çalışmalardan (Crenshaw vd., 1995; Kenny, 2001; King, Reece, Bendel ve Patel, 1998; O'Toole vd., 1999) elde edilen sonuçlara göre farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarını bildirmelerindeki kararlılıklarını etkileyen bir husus da Gönültaş'ın da (2016) belirttiği üzere mağdurların ilk bildirimde isteksiz olmaları, süreç esnasında caymaları, anne babaların mahkeme sürecini yaşamak istememeleri gibi nedenler olabilir. Böyle durumlarda öğretmenler bildirimde bulunup sonrası süreçte yalnız kalmak istemiyor

olabilirler. Alanyazındaki çoğu çalışmada kıdem yükseldikçe öğretmenlerin daha kararlı ve kişisel kaygılardan uzak bir şekilde süreci yönettiklerine dair bulgular mevcuttur (Behun vd., 2019; Akgül, 2015; Choo, Walsh, Marret, Chinna ve Tey, 2013). Bu araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden kıdemli olanların çocuk cinsel istismarının bildirim sürecinde daha fazla kişisel kaygı hissediyor olacaklarının işaretini sergilemiş olmaları ilginç bir sonuçtur. Bu noktada, mesleki hizmet yılı daha çok olan öğretmenlerin toplum içinde kötü anılmaya dair ve istismar edilen çocuğun anne babasıyla ilişkilerinin bozulmasına yönelik kişisel kaygılarının; bu öğretmenleri bildirimde bulunmaktan alıkoynabileceği ifade edilmektedir (Haj-Yahia ve Attar-Schwartz, 2008).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin daha önce çocuk ihmal ve istismarı konusunda eğitim alma durumuna göre çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarındaki farklılık incelendiğinde, eğitimin etik ve kararlılık üzerinde olumlu etki yarattığı ve eğitim almayan öğretmenlerin sosyal kaygılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ve öğretmenlerin puan ortalamaları da dikkate alındığında, eğitim alan öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarının olumlu yönde etkilendiği sonucunu çıkarmak mümkündür. Çocuklara yönelik ihmal ve istismar konusunda daha önce eğitim almış öğretmenlerin olası bir süreçte daha kararlı olmaları ve kendilerine daha fazla güveniyor olmaları beklenen bir sonuçtur. Bu sonuçla paralellik gösteren diğer bir araştırmada cinsel istismar bildirimine ilişkin eğitim alan öğretmen grubunun; bu konuda eğitim almayan öğretmenlere kıyasla, istismar belirtilerini tanımlayabilme noktasında kendilerine çok daha fazla güvendikleri ortaya çıkmıştır (Hawkins ve McCallum, 2001). Cinsel istismar bildirimine ilişkin araştırmada, çalışılan okulun karakteristiğinin, çocuk istismarına ilişkin bilgi düzeyi ve konuya ilişkin alınan eğitimin etkili olduğunu (Walsh vd.,2008; Kenny, 2004) ve bildirimde bulunmanın çocuğa yarar sağlayacağı tutumunun; cinsel istismar bildiriyle ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Zellman, 1990). Milli Eğitim Bakanlığı politikalarına göre profesyonel anlamda çocuk ihmal ve istismarı şüphesini bildirmekte kendilerini sorumlu hissedip hissetmediklerine göre öğretmenlerin tutumlarındaki farklılık incelendiğinde; politikaları benimseyen okul öncesi ve sınıf öğretmenleri mevcut politikaları içselleştirememiş öğretmenlere göre kararlılık açısından daha yüksek puanlar almışlardır. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinden Milli Eğitim Bakanlığı çocuk ihmal ve istismarının bildirimine yönelik politikaları olumlu bulanlar daha yüksek etik ve daha düşük sosyal kaygı puan ortalamaları elde etmişlerdir. Son olarak, Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) hakkında bilgi sahibi olma durumuna göre araştırmaya dahil olan öğretmenlerin tutumları arasında farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) hakkında bilgi sahibi olan öğretmenlerin, istatistiksel olarak daha az sosyal kaygı hissettikleri belirlenmiştir. Alanyazında bu iki sonucun tartışılabilirliği tek bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaya benzer sonuç rapor eden Walsh, Mathews, Rassafiani, Farrell ve Butler (2013), ulusal eğitim politikaları ve çocuk koruma kanunu ile birlikte cinsel istismarın bildirilmemesine dair ceza kanunu maddeleri çerçevesinde kendilerine verilmiş cinsel istismar bildirim yükümlülüklerini özümsemiş eğitimcilerin istismar bildirim sürecinde kendilerinden daha emin ve kararlı hareket ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Alanyazına daha çok katkı sağlanması amacıyla çocuk cinsel istismarının bildirilmesini etkileyen etmenler açısından değişik branş öğretmenleri üzerinde daha geniş katılımlı olarak farklı değişkenlerle bu araştırma tekrarlanabilir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlarda belirtildiği üzere, öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını olumsuz etkilediği tespit edilen etmenlerin daha net ortaya konulması açısından nitel çalışmalarla bu sonuçlar desteklenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar temel alınarak öğretmenlerin, bildirim sürecinde olumsuz etkilendiği etmenleri ortadan kaldırmak adına ulusal eğitim politikaları tasarlanarak görünür kılınabilir ve tüm öğretmenlerin erişebileceği yüz yüze ya da uzaktan eğitimlerle bilgi ve deneyimleri artırılabilir.

Kaynakça

- Abrahams, N., Casey, K., and Daro, D. (1992). Teachers' knowledge, attitudes, and beliefs about child abuse and its prevention. *Child Abuse & Neglect*, 16(2), 229-238. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(92\)90030-U](https://doi.org/10.1016/0145-2134(92)90030-U)
- Akgül, E. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan personelin cinsel istismar bildirim durumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aksel, Ş. ve Yılmaz Irmak, T. (2015). Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Öğretmenlerin Bilgi ve Deneyimleri. *Ege Eğitim Dergisi* 16(2), 373-391. <https://doi.org/10.12984/eed.60194>
- Alaggia, R., Collin-Vezina, D., and Lateef, R. (2017). Facilitators and barriers to child sexual abuse (CSA) disclosures: A research update (2000-2016). *Trauma, Violence and Abuse*, 1-24. <https://doi.org/10.1177/1524838017697312>.
- American Psychological Association (2014). *Child sexual abuse: what parents should know overview*. <https://www.apa.org/pi/families/resources/understanding-child-abuse> Erişim Tarihi: 06.06.2020
- Ayeş Aslan, E. ve Çelik, İ. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarına yönelik farkındalık düzeyinin incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 40-56. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.799776>
- Ayraller-Taner, H., Çetin, F. H., Işık, Y., ve İşeri, E. (2015). Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde psikopatoloji ve ilişkili risk etmenleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(4), 294-300. <https://doi.org/10.5455/apd.162514>
- Aral, N. ve Gürsoy, F. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(1), 4-5.
- Baginsky, M. (2003). Newly qualified teachers and child protection: A survey of their views, training and experiences. *Child Abuse Review*, 12(2), 119-127. <https://doi.org/10.1002/car.783>
- Bakır, E. ve Kapucu, S. (2017). Çocuk ihmal ve istismarının Türkiye'de yapılan araştırmalara yansımaları: bir literatür incelemesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 4(2), 13-24.
- Beck, K.A., Ogloff, J.R.P., and Corbishley, A. (1994). Knowledge, compliance, and attitudes of teachers towards mandatory child abuse reporting in British Columbia. *Canadian Journal of Education*, 19(1), 15-29. <https://doi.org/10.2307/1495304>

- Behun, R.J., Cerrito, J.A., Delmonico, D.L., and Kolbert, J.B. (2019). The influence of personal and professional characteristics on school counselors' recognition and reporting of child sexual abuse. *Journal of School Counseling*, 17(13), 1-34.
- Borg, K., Snowdon, C., and Hodes, D. (2014). Child sexual abuse: Recognition and response when there is a suspicion or allegation. *Pediatrics and Child Health*, 24(12), 536-543. <https://doi.org/10.1016/j.paed.2014.07.012>
- Can Yaşar, M., İnal Kızıltepe, G., ve Kandır, A. (2014). Öğretmen adaylarının çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(3), 286-303. <https://doi.org/10.5578/keg.7295>
- Can Yaşar, M., Şenol, F.B., ve Akyol, T. (2015). Öğretmen adaylarının çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. *Hacettepe University Faculty of Health and Sciences Journal*, 1(2), 228-241.
- Can Yaşar, M., Karaca, N.H., ve Kaya, Ü.Ü. (2018). Çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik öğretmen tutum ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması. *PESA International Journal of Social Studies*, 4(2), 265-273.
- Can Yaşar, M., Erbasan, Ö., Akçeşme, B., Korkmaz, Ç., ve Gedik, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin çocuğa yönelik cinsel istismar tutumlarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 73, 1-16. <https://doi.org/10.9761/JASSS7927>
- Choo, W.Y., Walsh, K., Marret, M.J., Chinna, K., and Tey, N.P. (2013). Are Malaysian teachers ready to assume the duties of reporting child abuse and neglect? *Wiley Online Library*, 2, 93-107. <https://doi.org/10.1002/car.2241>
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2000). *Research methods in education* (5th ed). London New York: Routledge Falmer. https://doi.org/10.4324/9780203224342_chapter_1
- Collin-Vezina, D., De La Sablonniere-Griffin, M., Palmer, A.M., and Milne, L. (2015). A preliminary mapping of individual, relational, and social factors that impeded disclosure of childhood sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 43, 123-134. doi: 10.1016/j.chiabu.2015.03.010.
- Crenshaw WB, Lichtenberg JW, and Bartell PA. (1993). Mental health providers and child sexual abuse: a multivariate analysis of the decision to report. *J Child Sex Abuse*, (2), 19-42. https://doi.org/10.1300/J070v02n04_02
- Crenshaw, W.B., Crenshaw, L.M., and Lichtenberg, J.W. (1995). When educators confront child abuse: An analysis of the decision to report. *Child Abuse & Neglect*, 19(9), 1095-1113. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(95\)00071-F](https://doi.org/10.1016/0145-2134(95)00071-F)
- Crosson-Tower, C. (2003). *The role of educators in preventing and responding to child abuse and neglect*. Child Abuse and Neglect User Manual Series. U.S. Department of Health and Human Services. Web: <http://www.childwelfare.gov/pubs/usermanuals/educator/educator.pdf>. Erişim Tarihi: 26 Mart 2017.
- Çapri, B. and Demiröz, Z. (2016). Investigation of teachers' attitudes toward reporting child sexual abuse according to gender roles. *The Global E-Learning Journal*, 5(2), 1-13.
- Çopur, A., Balcı, E., ve Günay, O. (2019). Sağlık meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarı konusundaki bilgi düzeylerinin

- belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(63), 808-813.
<https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3277>
- Draper, B., Pfaff, J.J., Pirkis, J., Snowdon, J., Lautenschlager, N.T., Ian, W., and Almeida, O.P. (2008). Long-term effects of childhood abuse on the quality of life and health of older people: results from the depression and early prevention of suicide in general practice project. *American Geriatrics Society*, 56, 262-271. <https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2007.01537.x>
- Esin, İ.S., Şener, M.T., Dursun, O., Aşıkhasanoğlu, E.O., and Secer, İ. (2020). The challenges faced by school counsellors in reporting sexual abuse. *European Journal of Education Studies*, 6(10), 245-257.
- Farrell, A. and Walsh, K. (2010). Working together for Toby: Early childhood student teachers engaging in collaborative problem-based learning around child abuse and neglect. *Australasian Journal of Early Childhood*, 35(4), 53-62.
<https://doi.org/10.1177/183693911003500407>
- Feng, J.Y., Huang, T.Y., and Wang, C.J. (2010). Kindergarten teachers' experience with reporting child abuse in Taiwan. *Child Abuse & Neglect*, 34(2), 124-128.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2009.05.007>
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice: psychological theory and women's development*. England: Harvard University Press.
- Gönültaş, M. B. (2016). Çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarında mağdur bildirimlerinin önemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(23), 274-289.
<https://doi.org/10.16992/ASOS.1083>
- Haileye, A. (2013). Psychopathological correlates of child sexual abuse: The case of female students in jimma zone: south west Ethiopia. *Ethiop Journal of Science*, 23(1), 32-38.
- Haj-Yahia, M.M., and Attar-Schwartz, S. (2008). Attitudes of palestinian pre-school teachers from israel towards reporting of suspected cases of child abuse and neglect. *Child & Family Social Work* 13(4), 378-390.
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2008.00562.x>
- Hawkins, R. and McCallum, C. (2001). Effects of mandatory notification training on the tendency to report hypothetical cases of child abuse and neglect. *Child Abuse Review*, 10, 301-322. <https://doi.org/10.1002/car.699>
- Hinson, J. and Fossey, R. (2000). Child abuse: What teachers in the 90s know, think and do. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 5(3), 251-266.
https://doi.org/10.1207/S15327671ESPR0503_4
- Honor, G. (2010). Child sexual abuse: Consequences and implications. *Journal of Pediatric Health Care*, 24(6), 358-364.
<https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2009.07.003>
- Humphries, R. L., Debowska, A., Boduszek, D., and Mattison, M.L. (2016). Gender differences in psychosocial predictors of attitudes toward reporting child sexual abuse in the United Kingdom, *Journal of Child Sexual Abuse*, 25(3), 293-309.
doi:10.1080/10538712.2016.1133752
- Koç, S., Ekşi, H., and Türk, T. (2020). Psychometric properties of teachers' attitudes toward reporting Child Sexual Abuse Scale: Turkish form. *Elementary Education Online*, 19(1), 173-182. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2020.649372>
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Kenny, M.C. (2001). Child abuse reporting: Teachers' perceived deterrents. *Child Abuse & Neglect*, 25(1), 81-92. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(00\)00218-0](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(00)00218-0)
- Kenny, M.C. (2004). Teachers' attitudes toward and knowledge of child maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 28(12), 1311-1319.
- Kesner JE, & Robinson M. (2002). Teachers as mandated reporters of child maltreatment, s. comparison with legal, medical, and social services reporters. *Children and Schools*, 24(4), 222-231. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2004.06.010>
- King, G., Reece, R., Bendel, R., and Patel, V. (1998). The effects of sociodemographic variables, training, and attitudes on the lifetime reporting practices of mandated reporters. *Child Maltreatment*, 3, 276-283. doi:10.1177/1077559598003003007
- Koçak, U. ve Alpaslan, A. H. (2015). Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerin sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 20(1), 27-33. <https://doi.org/10.17986/blm.2015110915>
- Kohlberg, L. (1973). The claim to moral adequacy of a highest stage of moral judgment. *The Journal of Philosophy*, 70(18), 630-646. <https://doi.org/10.2307/2025030>
- Lahtinen, H.M., Laitila, A., Korkman, J., and Ellonen, N. (2017). Children's disclosures of sexual abuse in a population-based sample. *Child Abuse & Neglect*, 76, 84-94. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.10.011>
- Laraque, D., DeMatta, A., and Low, C. (2006). Forensic child abuse evaluation, *Mt. Sinai J. Med.*, 73(8), 1138-1147.
- Lynn, K. (2008). *Evaluating potential obstacles to mandated reporting of child abuse and neglect by educators in a suburban public school district* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3370298)
- Marks, S., Lamb, R., and Tzioumi, D. (2009). Do no more harm: the psychological stress of the medical examination for alleged child sexual abuse, *J. Paediatr Child Health*, 45(3), 125-132. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1754.2008.01443.x>
- McElvaney, R., Moore, K., O'Reilly, K., Turner R., Walsh, B., and Guerin, S. (2020). Child sexual abuse disclosures: Does age make a difference? *Child Abuse & Neglect*, 99, 1-10. doi: 10.1016/j.chiabu.2019.104121
- McKee, B.E. and Dillenburger, K. (2009). Child abuse and neglect: training needs of student teachers. *International Journal of Educational Research*, 48(5), 320-330. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2010.03.002>
- Morrison, S.E., Bruce, C., and Wilson, S. (2018). Children's disclosure of sexual abuse: A systematic review of qualitative research exploring barriers and facilitators. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(2), 176-194. doi: 10.1080/10538712.2018.1425943.
- Murali, P. and Prabhakar, M. (2018). Mantle of forensics in child sexual abuse. *Journal of Forensic Dental Sciences*, 10(2), 71-74. https://doi.org/10.4103/jfo.jfds_17_18
- Noble, J., Hartwig, E., and Shwayder, T. (2020). Cutaneous manifestations of physical and sexual child abuse. *Indian Journal of Paediatric Dermatology*, 21(1), 1-10. https://doi.org/10.4103/ijpd.IJPD_62_19
- Olive, M.F., Collins, C., and Levitt, P. (2007). *Child abuse and stress disorders*. New York: Chelsea House Publications.
- O'Toole, R., Webster, S.W., O'Toole, A.W., and Lucal, B. (1999). Teachers' recognition and reporting of child abuse: A factorial survey. *Child Abuse & Neglect*, 23(11), 1083-1101. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(99\)00074-5](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(99)00074-5)

- Resmi Gazete (2014).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/10/20041012.htm> Erişim Tarihi: 29.04.2020.
- Ross, A.H. and Juarez, C.A. (2014). A brief history of fatal child maltreatment and neglect. *Forensic Sci Med Pathol*, 10, 413- 422.
- Sarıbaş A. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarına yönelik farkındalıklarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Seth, R. and Srivastava, R.N. (2017). Child Sexual Abuse: Management and prevention, and protection of children from sexual offences (POCSO). *Act, Indian Pediatrics*, 54, 949. <https://doi.org/10.1007/s13312-017-1189-9>
- Shavelson, R. J. (1996). *Statistical reasoning for the behavioral sciences* (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Swea, J.T., Gordana, B.F., and Dragana, M. (2013). The consequences of childhood abuse. *Pediatrics Today*, 9(1), 24-35. <https://doi.org/10.5457/p2005-114.58>
- Şahin, F. ve Beyazova, U. (2001). Çocuğun şiddetten korunma hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/151/sahin_beyazova.htm Erişim Tarihi: 02.06.2020
- Şahin, F. (2006). *Çocuk İstismarının tanıtımı, epidemiyolojisi ve multidisipliner yaklaşımın önemi*. *Çocuk istismarı ve İhmaline Multidisipliner Yaklaşım*. Ankara: Ankara Üniversitesi basımevi, 5-8.
- Tugay, D. (2008). *Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ulum, Ö. (2020). Pre-Service EFL Teachers' attitudes towards reporting child sexual abuse (CSA): A sample of Turkey. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(23), 1601-1613. doi: 10.26466/opus.654893
- Walsh, K. and Farrell, A. (2008). Identifying and evaluating teachers' knowledge in relation to child abuse and neglect: A qualitative study with Australian early childhood teachers. *Teaching and Teacher Education*, 24, 585-600.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2007.07.003>
- Walsh, K., Bridgstock, R., Farrell, A., Rassafiani, M., and Schweitzer, R. (2008). Case teacher and school characteristics influencing teachers' detection and reporting of child physical abuse and neglect: Results from an Australian survey. *Child Abuse & Neglect*, 32(10), 983-993. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2008.03.002>
- Walsh, K., Rassafiani, M., Mathews, B., Farrell, A., and Butler, D. (2010). Teachers' attitudes toward reporting child sexual abuse: problems with existing research leading to new scale development. *Journal of child sexual abuse*. 19(3), 310-36.
<https://doi.org/10.1080/10538711003781392>
- Walsh, K., Mathews, B., Rassafiani, M., Farrell, A., and Butler, D. (2012). Understanding teachers' reporting of child sexual abuse: Measurement methods matter. *Children and Youth Services Review*, 34(9), 1937-1946.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.06.004>
- Walsh, K., Mathews, B., Rassafiani, M., Farrell, A., and Butler, D. (2013). Elementary teachers' knowledge of legislative and policy duties for reporting child sexual

- abuse. *The Elementary School Journal*, 114(2), 178-199.
<https://doi.org/10.1086/671934>
- Wamser-Nanney, R., and Sager, J. C. (2018). Predictors of maternal support following children's sexual abuse disclosures. *Child Abuse & Neglect*, 81, 39-47.
doi:10.1016/j.chiabu.2018.04.016.R.
- Wamser-Nanney, R., and Campbell, C.L. (2020). Children's coping following sexual abuse: the roles of abuse characteristics, abuse stress, and maternal support. *J Child Fam Stud*, 29, 514-525. doi:10.1007/s10826-019-01540-3
- Wurtele, S.K. and Schmitt, A. (1992). Child care workers' knowledge about reporting suspected child sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 16(3), 385-390.
[https://doi.org/10.1016/0145-2134\(92\)90047-U](https://doi.org/10.1016/0145-2134(92)90047-U)
- WHO/World Health Organization (2017). *Responding to children who have been sexually abused. WHO Clinical Guidelines*. Geneva: World Health Organization.
- Yılmaz, Y., ve Cenkseven Önder, F. (2020). Öğretmenlerin cinsel istismar durumlarını bildirme tutumları ölçeği: türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Innovative Approaches in Education*, 4(1), 1-11. doi: 10.29329/ijiape.2020.239.1
- Yulaf, Y., ve Gümüştas, FÖ. (2013). Çocuk ve ergenlerde cinsel istismarın psikiyatrik sonuçlarını etkileyen faktörler. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 16(4), 152-160.
- Zellman, G. (1990). Linking schools and social services: the case of child abuse reporting. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 12(1), 41-55.
<https://doi.org/10.3102/01623737012001041>

Summary

Introduction

Child sexual abuse is a universal reality that affects children's lives physically, psychologically, socially and developmentally, and is the gravest violation of children's rights. Teachers working in the field of early childhood (preschool and classroom education teachers) are in the first place in terms of effectiveness in creating social awareness with a holistic approach. For this reason, it is vital for the integrity of the child that preschool and classroom teachers have the necessary knowledge and skills to protect children from sexual abuse and prevent sexual abuse. This study was conducted to investigate the factors that affect teachers' attitudes towards child sexual abuse reporting.

Method

Since the study aimed to examine the factors affecting teachers' attitudes towards reporting child sexual abuse, the relational research design was used. The study group of the research included 213 elementary and 207 preschool teachers working at kindergartens and elementary schools affiliated to the Directorate of National Education in Afyonkarahisar city center during 2019-2020 academic year. In the research, "General Information Form" was used to collect the personal information of teachers and "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse" (Walsh, Rassafiani, Mathews, Farrel & Butler, 2010) was used to determine teachers' attitudes towards reporting sexual abuse. The personal information of the teachers included in

the study in the general information form were given in frequency and percentage distributions. In the analysis of the data obtained from the "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse"; Manny Whitney U Test was used for the variables of gender, graduated program, whether they have received any education related to child protection law and child sexual abuse, professional awareness of the responsibility of reporting possible child neglect and abuse regarding national education policies while Kruskall Wallis H Test was used for professional seniority.

Results

As a result of the data obtained from the "Teacher Reporting Attitude Scale for Child Sexual Abuse", male teachers reported that they felt more social anxiety than female teachers during the reporting process. Female teachers also stated that they would display a stronger will of determination than male teachers with their average scores. Statistically significant, it was concluded that classroom teachers felt more social anxiety during the reporting process than preschool teachers. In addition, it was determined that preschool teachers felt more ethical responsibilities in the reporting process than classroom teachers and followed a more decisive path in the process. It has been determined that senior preschool teachers feel more personal anxiety than their newly graduated or experienced colleagues up to 15 years. It has been determined that education has a positive effect on ethics and commitment and the social anxiety of the teachers who do not receive education is higher. Considering these results and the average scores of the teachers, it is possible to conclude that the attitudes of the educated teachers towards reporting child sexual abuse are positively affected.

Pedagogical Implications

In order to contribute more to the literature, this study can be repeated with different variables with a wider participation on different branch teachers in terms of factors affecting the reporting of child sexual abuse. As stated in the results obtained from this study, these results can be supported with qualitative studies in order to reveal more clearly the factors that are found to have a negative effect on teachers' attitudes towards reporting child sexual abuse. Based on the results obtained from this research, national education policies can be designed and made visible to eliminate the factors that teachers are affected negatively during the reporting process, and their knowledge and experience can be increased by face-to-face or distance education that all teachers can access.

Authors' Biodata / Yazar Bilgileri

Münevver CAN YAŞAR Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2009 yılında doktorasını tamamlamış ve öğretim üyesi olarak hizmet verdiği Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde sırasıyla yardımcı doçent doktor ve doçent doktor ünvanlarını almıştır. Halen İzmir Demokrasi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğretim üyesidir.

Münevver Can Yaşar She completed her doctorate at Ankara University, Institute of Science, Department of Child Development and Education in 2009 and received the

titles of assistant professor and associate professor respectively at Afyon Kocatepe University where she served as a faculty member. Currently, she is a lecturer in Izmir Democracy University, Department of Preschool Education.

Ümit ÜNSAL KAYA Orta Doğu Teknik Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünden mezun olduktan sonra sınıf eğitimi alanında yüksek lisansını tamamlamış ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında misafir öğretim üyesi olarak hizmet verirken aynı alanda doktora çalışmalarını yürütmektedir.

Ümit Ünsal Kaya After graduating from the Department of English Language Teaching at Middle East Technical University, he completed his master's degree in elementary education and while serving as a visiting lecturer in the Department of Preschool Education at Afyon Kocatepe University.

Nezahat HAMİDEN KARACA Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktorasını tamamlamış ve öğretim üyesi olarak hizmet verdiği Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde yardımcı doçent doktor ünvanını almıştır.

Nezahat Hamiden Karaca Having completed her doctorate at Ankara University, Institute of Science, Department of Child Development and Education, she received the title of assistant professor at Afyon Kocatepe University, Department of Preschool Education where she still serves as a faculty member.